

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

1 Morte viri dubia quæ nupsit, adultera non fit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Ideo non duo a principio facti vir & mulier, neque duo viri, neque duae mulieres: sed primum vir, deinde ex eo mulier. Vnam enim naturam volens hominum constituere Deus, ab uno principio creaturæ hujus incipiens, multarum, & disparium naturarum eripuit facultatem.

Evidentissime itaq; apparet, ita virum esse caput mulieris, ut nulla vota abstinens, vel religiosa conversationis liceat sibi sine eius licentia Deo offerre: etiamsi viro permittente repromissa fuerit, non licet ei votum opere complere, cum vir voluerit revocare permissionem. Vota vero continentia ita, alterius permixta ab altero valent offerre, quod post permissionem non valent in irritum deduci.

CAUSA XXXIV.

Vidam vir in captivitate ductus est: postea uxor eius audiens illum mortuum, nupsit alii: deum ille captivitate rediens, repetit uxorem suam: illa posterioris amore, captam aspernatur, iterum priorum viri.

- 1. Nunc primum queritur, an si ista res adulterii, qua vi-
vente viro suo, alteri nupsit.
- 2. Secundo, an redeunte primo sit cogenda recedere a secundo, &
redire ad primum.

QUESTIO I. & II.

1. **V**triusque questio terminatur auctoritate a Leonis Papae, qui scribens Nicetae Aquileiensi Episcopo, e-
pist. 77. cap. 1. & sequentibus, ait.

C. I. **Q**ui alius nupsit, putans verum suum mortuum esse, illo redeunte, ad priorem redire cogitur.

Cum b per bellicam cladem & per gravissimos hostilitatis incurfus ita quaedam dicatis divisa esse, conjugia, ut abductis in captivitate viris, foemina eorum remanserint destituta, quae viros proprios, aut interemptos putarint, aut nunquam a dominatione crederent liberandos, & ad aliorum conjugium sollicitudine cogente transferunt: cumque nunc, statu rerum auxiliante Domino in meliora converso, nonnulli eorum, qui putabant periisse, remeaverint, merito charitas tua videtur ambigere, quid de mulieribus, quae aliis conjunctae sunt viris, a nobis debeat ordinari. Sed quia novimus scriptum, quod a Deo jungitur mulier viro, & iterum preceptum agnovimus, ut quod d. Deus junxit, homo non separet, necesse est, ut legitimarum foedera nuptiarum redintegrandam credamus, remotis malis, quae hostilitas intulit, unicuique hoc quod legitime habuit, reformetur: omnique studio procurandum est, ut recipiat unusquisque, quod proprium est. Nec tamen culpabilis iudicetur, & tanquam alieni juris perversor, qui personam ejus mariti, qui jam non esse existimabatur, assumpsit. Sic enim multa quae ad eos, qui in captivitate ducti sunt, pertinebant, in jus alienum transire potuerunt: & tamen plenum iustitiae est, ut eisdem reversis propria reformentur. Quod si in mancipiis, vel in agris, aut etiam in domibus, ac possessionibus rite servatur, quanto magis in conjugiorum redintegratione faciendum est? ut sic, quod bellica necessitate turbatum est, pacis remedio reformetur? Et ideo, si viri post longam captivitate reversi, ita in dilectione suarum conjugum perseverant, ut eas cupiant in suum redire consortium, omittendum est, & inculpabile iudicandum est, quod necessitas intulit, & restituendum, quod fides pollicetur. & infra, c. 4. ¶ Sin au-

a In Cod. canonum, cap. 42. b Sent. 4. dist. 38. Polyc. l. 6. tit. 4. Anst. 10. c. 22. Burel. l. 9. c. 55. c solitudine. orig. l. 10. p. 8. c. 244. & 190. 191. 192. Pann. l. 6. c. 87. d Matth. 19. Eusdem, e-
pist. c. 2. e C. 3. Burel. d. 9. c. 5. d. 10. p. 8. c. 193. Burel. l. 9. c. 57. l. 10. p. 8. c. 92. Pann. l. 6. c. 88.

tem aliquae mulieres ita posteriorum virorum amore sunt captae, ut malint his cohaerere, quam in legitimum redire consortium, merito sunt notandae; ita ut etiam ecclesiastica communione priventur, quae a de re excusabili contaminationem criminis elegerunt ostendentes sibi met pro sua incontinentia placuisse, quod iusta remissio poterat expiare. Redeat ergo in suum statum voluntaria redintegratione conjugia: neque illo modo ad opprobrium male voluntatis trahitur, quod condicio necessitatis extorsit: quia sicut haec mulieres, quae reverti ad viros suos nolunt, impiae habendae sunt; ita illae, quae in affectum inimum ex Deo redeunt, merito sunt laudandae b iudicio.

C. II. **Q**ui viro, vel uxore de captivitate redeuntibus, propria redeuntur con-
jugia.

Item Innocentius Papa Probo in epist. 9.

Cum in captivitate e. Vt si mulier teneretur, aliud conjugium cum constituta Fontanum d. commisit cognovimus. Sed favore Domini reversa Vt si nos adit, & nullo diffidente uxorem se memorati esse perdonat. Qua de re domine filii merito illustris, statuimus fide catholica suffragante illud esse conjugium, quod primus erat: gratia divina fundatum: conventumque secundae mulieris, priore superflite, nec divortio ejecta, nullo pacto esse legitimam.

C. III. **Q**ui primo viro relicto, secundo adhaerit, nisi secundum reliquos, primo reconciliari non potest.

Item Hieronymus ad Amasium Presbyterum.

Non satis animadvertere e potui, quid sit, quod dicere voluit [alio viro per vim accepto.] Quid est per vim accepto? congregata videlicet multitudine nolentem rapuit. Et quare postea raptorem rapta non dimisit? legat libros Moysi, & inveniet desponsatam viro, si in civitate fuerit oppressa, & non clamaverit, puniri quasi adulteram: si autem in agro oppressa sit, innocentem esse a scelere, & violentum legibus subiacere. Ergo & ista foror, quae ut dicit, vim passa est, ut alteri jungeretur, si vult corpus Christi accipere, & non adultera reputari, agat poenitentiam, & si duntaxat, ut secundo viro, qui non appellatur vir, sed adulter, a tempore poenitentiae non copuletur. Quod si durum ei videtur, & semel dilectum non potest derelinquere, nec praefere Dominum voluptati, audiat Apostolum f. conclamantem. [Non potestis calicem Domini bibere, & calicem demoniorum. Non potestis mensam Domini communicare, & mensam demoniorum.] & alio g. loco: [Quae communicatio nisi ac tenebris? qui consensus Christo, & Belial?] Rem novam loquor, imò non novam, sed veterem, quae veteri testamenti auctoritate firmatur. Si reliquerit secundum virum, & reconciliari priori voluerit, non potest. Scriptum est enim in Deuteronomio h. [Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non inveniit gratiam in conspectu ejus, propter aliquam foeditatem, scribet libellum repudii, & dabit in manu ejus; & dimittat eam de domo sua. Cumque egressa adultera i maritum duxerit, & ibi le quoque oderit eam, dederitque ei libellum repudii, & dimiserit de domo sua, aut certe mortuus fuerit, non poterit prior maritus recipere eam uxorem, quia polluta est, & abominabilis facta est coram Domino, ne & peccare facias terram tuam, quam Dominus Deus tuus tradidit tibi possidendam.]

a al. quia inexcusabiliter contem. &c. orig. b. val. d. biles iudicanda. c. l. 10. p. 8. c. 245. Pann. l. 6. c. 89. d. f. 10. p. 8. c. 244. e. Senten. 4. dist. 38. Polyc. l. 6. c. 88. f. 1. Cor. 10. g. 2. Cor. 6. h. Deut. 24. i. alterum, vel lectio. k. al. nec.

